

18/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

איסור אפליה בכניסה למועדונים ולמקומות ציבוריים - משמעותו והעונש בצידו

חוק האפליה בשירותים ובכניסה למועדונים קובע בבירור כי אין לאסור כניסה של אדם למקום מסוים או לספק לו שירות, בגלל נתוני רקע שלו כגון מגדר, גיל, לאום וכדומה. החוק נחקק לאחר תופעת 'הסלקציה' במועדונים, שבהם נמנעה כניסת אנשים מסוימים והותרה כניסה של אנשים אחרים. החוק קובע כי מדובר בעבירה הן פלילית והן אזרחית ומאז ייסודו הצליחו תובעים לקבל פיצויים נכבדים, בשל אי אפליה. על אף תיקונים שהוכנסו לחוק, המציאות מלמדת כי מקומות ונותני שירותים מוצאים דרכים חדשות ומקוריות לעקוף אותו. עו"ד אסף דוק מסביר במאמר הבא מהו חוק איסור האפליה ונותן דוגמאות שבהן אנשים עתרו וזכו בפיצויים.

מהו חוק איסור אפליה בכניסה למועדונים למקומות ציבוריים?

בשנת 2000 נחקק חוק איסור אפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים. החוק נחקק ביוזמת האגודה לזכויות האזרח, לאחר שאנשים חוו סלקציה קפדנית ואיסור כניסה למועדונים וברים. החוק אוסר על מפעיל מקום ציבורי או על מי שמספק שירות ציבורי להפעיל סלקציה ולהפלות בין בני אדם על סמך גזע, דת, לאום, ארץ מוצא, מין, נטייה מינית, השקפה, השתייכות פוליטית, מעמד אישי והורות.

מקום ציבורי מוגדר על פי חוק ונקבע כי הוא כולל בתי מלון, אתרי תיירות, בתי הארחה, אכסניות, גנים ציבוריים, בתי קפה ומסעדות, אולמות המשמשים למופעים, ספריות, מוזאוני, דיסקוטקים, מתקני ספורט, קניונים וחנויות, בריכות שחיה, מוסכים ואף תחבורה ציבורית.

החוק מעוגן בשני תחומים:

□ **התחום הפלילי:** כך שניתן להגיש כתב אישום כלפי מי שעובר עליו. אפליה במקרים אלה מהווה עבירה פלילית, והעונש בגינה הוא קנס בשיעור גבוה (עד 150,000 ש"ח), ובמקרים מסוימים אף סגירת העסק.

□ **התחום האזרחי:** כך שניתן לתבוע בגינוי פיצוי נזקין.

בית המשפט רשאי לפסוק פיצוי אף ללא הוכחת נזק, בגובה של 61,000 ₪ (צמוד למדד, נכון לאוקטובר 2009) ואפשר גם לתבוע מעבר לסכום זה, עם הוכחת נזק. יש לדעת כי ניתן גם במקרים מסוימים להגיש תובענה ייצוגית, אם נפגעה קבוצה גדולה.

החוק מונה את המקרים שאסור לבצע בהם סלקציה ומעביר את נטל ההוכחה על בעלי המקום או על הגורמים שביצעו את האפליה. כלומר עליהם להוכיח שלא התבצעה אפליה.

על התובע עצמו, האדם שבוצעה כנגדו הסלקציה, להוכיח את אחד מהסעיפים הבאים במקרים שהנתבע סירב לספק לו מוצר או שירות, מנע כניסה למקום, סירב לתת שירות במקום:

1. הנתבע סירב לספק את השירות למישהו.

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

2. הנתבע סיפק את השירות לאנשים אחדים ואילו לאחרים לא סיפק.

3. הנתבע התנה את קבלת השירות רק לקבוצה מסוימת.

4. הנתבע עיכב את מתן השירות (תיקון לחוק, יפורט להלן).

אם התקיים אחד מהסעיפים הללו, על הנתבע להוכיח כי לא התקיימה אפליה.

ישנם כמה חריגים למצבים אלה והם לא מהווים אפליה, למשל אם המקום מראש מוגדר כמקום המיועד לכניסה של מגדר מסוים, אם המקום מגביל את גיל הכניסה אליו ועוד. חריג נוסף היא אפליה מחמת מוגבלות, שכן איסור אפליה עבור אנשים עם מוגבלות מוגדר בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.

דוגמאות לתביעות שהתקבלו

בפועל החוק מיושם ומוגשים כתבי אישום ואף נפסקו פיצויים, אם כי בתי משפט לתביעות קטנות פסקו פיצויים עד 9,000 ₪ ואילו בתביעות שהתקיימות בבית משפט השלום, נפסקו סכומים גבוהים אף יותר שהגיעו גם ל- 60,000 ₪ בתוספת הוצאות המשפט.

דוגמאות לתביעות שהתקבלו:

□ אישה שתבעה את חברה קדישא על הפלייתה מהלוויית אביה - במהלך הלוויה אישרה חברה קדישא לגברים להיות בסמוך לארון בהתכנסות ואילו הנשים אולצו לשבת מאחור. נוסף על כך סירב הרב לבת להספיד את אביה והציע לה להקריא במקומה. במהלך הלוויה עצמה, אולצו הנשים ללכת מאחורה כקבוצה. בית המשפט קיבל את תביעתה וחברה קדישא אולצו לשלם לה פיצויים בסך כ-30,000 ₪.

□ בית המשפט העליון קיבל עתירה שקבעה כי הפרדה באוטובוסים בין נשים לגברים היא אפליה - נעמי רגן תבעה את משרד התחבורה בשנת 2008 על כך שאולצה לשבת בחלק האחורי של האוטובוס בגלל היותה אישה. בית המשפט העליון קיבל את תביעתה.

□ עתירה שדנה בהפרדת בנות ממוצא ספרדי מבנות ממוצא אשכנזי באולפנה - עמותת 'חינוך כהלכה' לתבעה את משרד החינוך, מועצה מקומית עמנואל וגורמים נוספים, כולל ההורים. התביעה התקבלה.

□ קבלת תביעה של תובעים שטענו כי בשל המראה המזרחי שלהם לא הוכנסו למועדון.

□ בית המשפט העליון קיבל עתירה כנגד מועדון שהתנה כניסה של גברים מגיל מסוים וכניסה של נשים מגיל אחר - מועדון באזור רחובות תלה שלט ובו הנחיה כי רשאים להיכנס רק גברים מגיל 26 ונשים, לעומת זאת, רשאיות להיכנס מגיל 23. העותר, שלא הורשה להיכנס כי היה צעיר מדי, עתר כנגד החברה המפעילה את המועדון וזכה.

עיקוף חוק האפליה

יש כמה דרכים בפועל לעקוף את החוק, למשל לומר לאנשים הממתינים לאירוע כי מדובר במסיבה למוזמנים בלבד, כשהמציאות אינה כך ואנשים אחרים שהגיעו למקום ללא הזמנה, נכנסו ללא כל בעיה. דרך אחרת היא לתת לאנשים להמתין זמן רב בחוץ עד שיתייאשו. כלומר, הסלקטור מקבל מבעלי המקום הנחיה לומר לאנשים מסוימים להמתין עד שיגיע תורם להיכנס, ובפועל נותן

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

לאנשים שהגיעו אחריהם להיכנס ללא כל המתנה.

משום כך העלתה האגודה לזכויות האזרח הצעה לתקן סעיף בחוק שיגדיר כי יש להכניס את סדר המבקרים למקום מסוים, על פי סדר הגעתם. הצעה זו התקבלה בשנת 2009.

לסיכום, החוק נחקק במקור לאור תופעת הסלקציה במועדונים שהפלתה אנשים לפי מוצא. אולם הוא משמש בתביעות במגוון תחומים, כולל תביעה של ערבים שעברו הליך בידוק משפיל לקראת עלייתם למטוס, קטינים אתיופים שהורחקו מגן ילדים ועוד.

נתקלתם בבית עסק המספק שירות ציבורי אשר הפלה אתכם בניגוד לחוק?

טרם הגשת תביעה מכוח חוק איסור אפליה עליך להצטייד בראיות מתאימות שיוכלו להוכיח שאכן הופלת מטעמי גזע, דת, לאום, ארץ מוצא, מין, נטיה מינית, השקפה, השתייכות מפלגתית, גיל, מעמד אישי, הורות או לבישת מדי כוחות הביטחון וההצלה בקבלת מוצרים ושירותים או בכניסה למקומות המספקים שירות ציבורי. דוגמה אחת לכך היא צילום וידאו של המקום מיד לאחר איסור כניסתך אליו, זאת על מנת להוכיח שלא הוכנסת למקום בשל טעמים זרים בעוד אחרים הצליחו לעשות כן.

במידה והופלת בכניסה למקומות ציבוריים ובהספקת מוצרים ושירותים בשל אחד מן הטעמים לעיל, באפשרותך לפנות להתייעצות עימנו באשר להגשת תביעת פיצויים נגד מי שהפלה אותו בטלפון **052-6885006** או להשאיר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

כמו כן, משרדנו רואה עצמו כחלק בלתי נפרד מהקהילה ומאמין כי יש לתת ייעוץ וייצוג משפטי לכל אדם באשר הוא, ולכן במקרים מסוימים מטפל בתיקי פרו-בזונו (בהתנדבות) ומעניק סיוע משפטי גם לאלה שידם אינה משגת. תרומה לקהילה הינה חלק בלתי נפרד מהמשרד ופעילות זו מעניקה רובד נוסף לעבודתנו המשפטית.

הוגש נגד העסק שלך כתב אישום או תביעת פיצויים בגין הפליה בכניסה אליו או בהספקת שירותיו?

הפליה בכניסה למקומות ציבוריים ובהספקת מוצרים ושירותים טומנת בחובה סכנות רבות עבור העסק ובעליו, הן מהבחינה הפלילית, והן מהבחינה הכלכלית. במידה והוגש נגדך כתב אישום או תביעת פיצויים בגין הפליה אסורה - עליך ליצור קשר עם עורך דין פלילי באופן מיידי אשר ידע להדוף את הטענות המופנות כנגדך ולצמצם נזקים ככל הניתן ובכך לחסוך ממך כסף ועוגמת נפש רבה.

היוועצות בעורך דין מנוסה הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך המשפטי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית או עוולה אזרחית, הצורך בייצוג משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שייסע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

במידה והוגשה נגדך תביעת הפליה בכניסה למקומות ציבוריים ובהספקת מוצרים ושירותים, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.